

INTERVENCIÓ DE MIQUEL ICETA EN EL FÒRUM NOVA ECONOMIA (7.10.08)

Molt bon dia, autoritats, senyores i senyors, amics i amigues,

Vull, en primer lloc agrair els organitzadors d'aquesta tribuna la seva amable invitació. Una invitació que em permet compartir amb tots vostès preocupacions i esperances sobre el present i el futur de Catalunya.

I, en segon lloc, vull agrair la Presidenta del meu grup parlamentari, la Vicepresidenta del PSC, la meva amiga Manuela de Madre, les seves amables paraules.

Crec que des de la política ens hem d'esforçar a donar pistes per a interpretar correctament la realitat i per a impulsar reformes en funció d'uns determinats valors que són compartits pels diferents projectes polítics. Els ciutadans tenen dret a entendre el què passa i els polítics l'obligació de contribuir a aquesta comprensió del món. Crec també, com Daniel Innerarity, que el principal tret que es fa a la política, i sovint amb molta raó, és la distància entre paraules i fets, entre el que caldria fer i el que es fa. I que, massa sovint, s'expliquen les actuacions polítiques amb el fàcil recurs de dir que no hi ha altra alternativa.

Per això vull començar fent un ràpid esforç per situar-nos en aquest món que canvia i en la crisi que estem patint.

Quin és el món d'avui?

- L'any 2006, 1,3 milions de persones als Estats Units van completar el

seus estudis universitaris, 3,1 a l'Índia i 3,3 a la Xina. El 100% dels llicenciats universitaris hindús parlen anglès. D'aquí 10 anys, el país amb més habitants que parlin anglès com a segona llengua serà...la Xina.

- Segons el Departament de Treball dels Estats Units, 1 de cada 4 treballadors canviarà de feina en aquest any. I un de cada dos ho farà en els propers 4 anys. Per cert, dades molt coincidents amb les del Departament de Treball de la Generalitat. Els nens americans que actualment es troben en edat escolar, hauran tingut entre 10 i 14 ocupacions diferents quan tinguin 38 anys. Aquesta veritable mutació del món del treball té conseqüències de molts tipus, entre elles les estudiades per Richard Sennett en el seu llibre "La corrosión del carácter".

- La ràdio va trigar 38 anys en aconseguir una audiència de 50 milions de persones. La televisió ho va aconseguir en 13 anys. Internet en 4.

- La fibra òptica de tercera generació pot transmetre 10 trilions de bits per segon, és a dir, l'equivalent a 1.900 CDs cada segon, o a 150 milions de trucades telefòniques simultànies. Aquesta capacitat s'està triplicant cada sis mesos.

- A Catalunya, un 41,5% dels ciutadans són usuaris freqüents d'Internet i un 53,9% l'han usat en els darrers tres mesos.

- Pel que fa a les empreses, Catalunya és el país número u d'Europa en penetració de la banda ampla i el número sis pel que fa a les llars.

- Gairebé un 60% dels adults del nostre país no han acabat els estudis

secundaris. I, per tant, molts no tenen gaire clar què es pot fer amb Internet. Hi ha un 39% de la població que ni fa servir Internet ni ho vol fer perquè no hi veu la utilitat.

- Estem formant a gent jove perquè faci feines que encara no existeixen, perquè utilitzi tecnologies que encara no s'han inventat, per solucionar problemes que encara ni se'ns han acudit. De les deu feines més sol·licitades en el món en l'any 2000, es preveu que cap d'elles ho sigui l'any 2010. Si no podem acompassar el sistema educatiu a la demanda estarem fallant.

- La comunitat llatinoamericana implantada a Barcelona ha crescut fins a multiplicar-se per tres en els últims 4 anys i ja representa un xic més de 200.000 ciutadans.

- Uns 300.000 musulmans residents a Catalunya van començar el passat 1 de setembre a celebrar el Ramadà.

- Els equatorians, romanesos, marroquins, xinesos, així com altres comunitats d'immigrants de la Unió Europea que han decidit escollir Catalunya per treballar, per viure i per formar les seves famílies, representen el 12% de la població.

Aquestes dades ajuden a situar-nos en una nova realitat. Desconèixer-la és estar abocats al fracàs. Sense una inversió més potent en capital humà i en recerca i innovació no anirem gaire lluny. Sense capacitat d'incorporar als nous vinguts, la nostra societat s'esquinçarà. Sense dominar l'anglès no serem competitius. Sense promoure la creativitat, estem abocats a una situació de greu dependència.

Aquest món nou que ens envolta està avui submergit en una crisi econòmica de grans dimensions.

Cal començar dient que aquesta és una crisi global, que té unes causes fonamentalment exògenes. Des de fa més d'un any la conjuntura econòmica internacional és negativa. Aquí tot just ara comencem a sentir els seus efectes. Però la crisi hipotecària als Estats Units ve de lluny i està provocant una important restricció del crèdit i de la liquiditat a nivell mundial. El 80% de l'augment de la nostra taxa d'inflació es deu a l'increment del preu del petroli i a l'augment del preu dels aliments.

A diferència de la crisi del 1993, ara no tenim cap control sobre la paritat de la nostra moneda, ni sobre els tipus d'interès. És la primera "crisi euro". En una Europa que dubta, que té un banc central, com el tenen els Estats Units, però que no té un govern econòmic unificat, ni un president, cosa que sí tenen els Estats Units. Va ser un gravíssim error quedar-nos sense Constitució europea, i està essent un error la lentitud en adoptar i aplicar el Tractat de Lisboa.

Permetin que utilitzi paraules del Conseller d'Economia i Finances en una intervenció davant del Cercle d'Economia. Cito literalment: "No sé si hem parat massa atenció a que aquesta és la primera crisi important que pateix el nostre país en plena era de globalització i formant part de la zona euro. I això modifica, i de quina manera, el terreny i les regles del joc. Avui la capacitat d'actuació dels governs, també la del govern central, és limitada. No podem recórrer, com en el passat, a modificar el tipus de canvi per compensar les pèrdues de competitivitat derivades d'una major inflació o una menor productivitat, ni a utilitzar el tipus

d'interès o les variables monetàries, per adaptar-les a la fase del cicle en que es troba específicament la nostra economia. L'única manera de mantenir i recuperar els nivells de benestar i prosperitat és millorant la nostra productivitat". Acaba la cita. Alguns posen com a contradicció que un socialista faci de la productivitat la seva bandera. No és el nostre cas.

Aquesta crisi està fent caure a molts del cavall del neoliberalisme. Ara tothom reclama regulació i intervenció dels poders públics. També a Estats Units. Amb Bush ocupant encara la presidència. Els mateixos que cridaven fa un any que l'Estat els feia nosa, avui exigeixen que intervingui. Benvinguts. Els adoradors de la mà invisible demanen ara intervencions més tangibles. Benvinguts.

Realment no és el mercat el que ha fallat, és el fonamentalisme de mercat, el capitalisme de casino, el que ha fet una fallida total. Avui és el moment de defensar més que mai el model europeu de cohesió social, amb una regulació més exigent i polítiques econòmiques anticíclics, dins dels estrets marges dels que disposem. Això vol dir, entre d'altres coses, una fiscalitat responsable. No un desarmament fiscal de l'Estat. No s'hi val a reclamar baixades d'impostos quan l'economia va bé, per després reclamar la intervenció pública quan va malament. No es pot reclamar intervenció pública quan els negocis privats travessen dificultats i, en canvi, rebutjar els mecanismes de protecció social i de defensa dels sectors més febles. En això consisteix el socialisme democràtic que defensem, un projecte capaç de promoure el creixement econòmic i la competitivitat, basant-se en la cohesió i justícia social, cercant que la societat no es fragmenti a causa de les desigualtats.

Sempre ho he cregut, però amb la crisi que es desenvolupa davant dels nostres ulls resulta encara més evident, que deixar-ho tot en mans del mercat és acabar esguerrant-ho tot. No només perquè hi ha serveis que no poden ser tractats com a mercaderies, sinó perquè el mercat no sempre té en compte una visió a mig o llarg termini, ni els criteris de sostenibilitat, ni és conscient del cost en termes d'augment de les desigualtats socials i dels desequilibris territorials que genera.

Europa no és immune als efectes de la crisi del capitalisme global. Fa pocs dies coneixíem la fallida d'un banc a Islàndia, que ens recorda el caràcter veritablement global del sistema financer.

El nostre model europeu no només està basat en la llibertat, també està basat en la responsabilitat i la solidaritat. Estem a favor d'aquest model. Ara bé, si volem que aquest model prevalgui, necessitem enfortir l'Europa política. Avui trobem a faltar un fort lideratge europeu com el que inspirava l'acció de Jacques Delors, Helmut Kohl, François Mitterrand o Felipe González. Miquel Roca recordava a La Vanguardia la necessitat de desvetllar l'ambició europea. Amb tota la raó. Jordi García-Petit ho deia encara més emfàticament, o Europa té vocació de gran potència o quedarà reduïda al no res.

Dit tot això, el fet que la crisi sigui global, que les seves causes siguin fonamentalment exògenes, que la moneda única i l'autonomia dels bancs centrals resti marge de maniobra als governs, que hi hagi una manca de lideratge europeu, no pot ser en cap cas una excusa per a la inacció.

Perquè l'economia catalana té trumfos a la mà. El seu creixement sostingut al llarg de molts anys ha permès consolidar unes bases sòlides.

Durant els darrers 12 anys el creixement mitjà del PIB ha estat del 3,5%, 1,3 punts per sobre de la zona euro. Avui, la renda mitja dels catalans és un 12% superior a la renda dels europeus de la zona euro. Un recent informe de l'OCDE diu que el sector industrial català presenta fortaleres competitives tant en activitats d'alta tecnologia com de mitjana i baixa tecnologia. L'atur és del 7,6% (l'any 1993 era del 20%). Els tipus d'interès estan al voltant del 5,5% (lluny del 10% de 1993). El grau d'obertura de l'economia catalana és del 70% en termes del pes de les importacions i les exportacions en el PIB. 15 punts per sobre d'Espanya. Catalunya representa el 29% de les exportacions espanyoles, i el 40% si mirem només les exportacions d'alt contingut tecnològic. Hi ha molts element per confiar en la fortalera de l'economia catalana.

Recordem que l'Estat tenia un dèficit del 6% front l'equilibri d'avui. Que el deute ha baixat del 62% al 36%. Per cert, potser això aconsella flexibilitzar alguns criteris d'estabilitat macroeconòmica per fer front a la crisi. Mantenir rígidament, dogmàticament, els criteris d'estabilitat pressupostària pot ser un greu error en moments de crisi. Hi ha empreses que poden superar la crisi si no se'ls hi tanquen les aixetes del crèdit. A l'activisme de l'Institut Català de Finances, que caldrà seguir impulsant, caldria afegir-hi una major valentia de l'Instituto de Crédito Oficial que aprofita per reclamar des d'aquí.

No és que vulgui, en absolut, restar importància a la gravetat de la crisi. Però crec que un excés d'alarmisme no només no estaria justificat sinó que contribuiria a empitjorar el context econòmic.

També tenim la fortalera que ens proporciona l'Acord estratègic amb els agents socials promogut pel Govern. Aquesta és la millor recepta per

afrontar una difícil situació econòmica: iniciativa política, acció de govern i consens social.

Però també tenim algunes febleses. El sector immobiliari, el pes del qual és inferior a Catalunya que en el conjunt d'Espanya, està en una situació molt delicada, després de massa temps de posar al mercat un volum d'habitatges superior al que la nostra economia podia absorbir. Estem registrant un increment de l'atur, vivim episodis de deslocalització i tancament d'empreses. Però també d'empreses que s'instal·len aquí. I d'empreses catalanes que s'instal·len a d'altres països.

Què està fent el Govern de Catalunya per fer front a la crisi?

En primer lloc, dir a les coses pel seu nom, dir-li crisi a la crisi, i posant tots els Departaments de la Generalitat a treballar amb una única prioritat: contribuir a superar la crisi i a pal·liar els seus efectes.

En segon lloc, promoure un procés intens de concertació social. L'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Un acord establert l'any 2005 i que ha estat recentment renovat pel període 2008-2011, amb una dotació de 7.000 milions d'euros l'any. Aprenem del diàleg amb els agents socials, perquè l'entenem com un element dinamitzador de les nostres polítiques.

En tercer lloc, invertint com mai. L'any 2008 les inversions de l'Estat a Catalunya arribaran als 4.500 milions d'euros, mentre la Generalitat està invertint uns 715 euros per càpita. Per comparar cal saber que la inversió per càpita l'any 2003 era de 365 euros. L'any vinent les

inversions de l'Estat a Catalunya seran de 4.626 milions d'euros, en aplicació de la Disposició addicional tercera de l'Estatut i de la metodologia de càlcul acordada entre el Vicepresident Solbes i el Conseller Castells. Si hi afegim la inversió que realitzen els Ajuntaments arribem a una inversió pública total superior a la de la majoria de països europeus.

En quart lloc, contrarestant el descens de l'activitat del sector immobiliària.

En cinquè lloc, atenuant les restriccions de liquiditat del sistema financer català.

En sisè lloc, garantint l'accés del sector empresarial als recursos financers que requereix per desenvolupar la seva activitat.

En setè lloc, pal·liant la situació dels col·lectius més vulnerables a la desacceleració econòmica i, especialment, afavorir l'ocupació de les persones que es queden a l'atur, atrevint-nos a avalar estudis de formació ocupacional que quedin fora de l'oferta gratuïta que es fa des del sector públic. Estem disposats a fer-ho. Només amb esforç i ganes sortirem de la crisi, i hem de donar mecanismes perquè aquest esforç de la gent tingui recompensa.

En vuitè lloc, controlant les tensions inflacionistes.

En novè lloc, fomentant la competitivitat i l'eficiència de l'economia a mig termini.

I, en desè lloc, impulsant les mesures de control de la despesa dels Pressupostos de la Generalitat que incideixen sobre les noves convocatòries d'ajuts, la congelació de plantilles del personal de la Generalitat, les autoritzacions de compromisos de despesa amb càrrec a exercicis futurs i la contenció de la despesa corrent.

També l'exigència d'un desplegament més ràpid de les previsions estatutàries, la negociació del nou sistema de finançament i demanar al govern d'Espanya esforços suplementaris en matèria d'inversió i per facilitar l'accés al crèdit, són bones contribucions a l'esforç col•lectiu per a superar la crisi. Des del Govern de Catalunya ja ho estem fent.

Dit tot això, som ben conscients que la única recepta per a superar la crisi és augmentant la nostra competitivitat impulsant un canvi de model productiu cap a un de més valor afegit. Incrementant la competitivitat del nostre capital físic i del nostre capital humà. Competitivitat en les infraestructures, l'educació, la innovació i la recerca, les condicions de competència dels mercats, l'obertura i internacionalització de l'economia i la dimensió de les nostres empreses, probablement massa petites en relació al que haurien de ser si volen competir en condicions en aquest mercat global. Ho farem amb ampli consens polític. En aquest sentit, cal agrair a CiU el seu suport en el Pacte Nacional de la Recerca i la Innovació i en la Llei d'Educació de Catalunya.

Convé no oblidar que la competitivitat és també una competició entre territoris. L'expert nordamericà en estudis urbans, Richard Florida explica que els territoris guanyadors són els que millor combinen tres T's, talent, tecnologia i tolerància. Talent i tecnologia, s'expliquen per si mateixos. Tolerància entesa com a capacitat d'integrar, de sumar, de proporcionar

un ambient que permeti estimular el que ell anomena “la classe creativa”, emprenedora, innovadora i transgressora. En aquest sentit ens cal també treballar perquè les marques “Catalunya” i “Barcelona” siguin marques atractives, sinònims de qualitat i d'innovació. No cal dir que això té a veure amb la capacitat de marcar tendències, i la importància de sectors com el del disseny, el patrimoni cultural i històric i les indústries culturals, audiovisuals i la moda. Factors que, entre d'altres coses, també contribueixen a atraure turisme de qualitat.

Aquesta reflexió sobre la nostra “competitivitat territorial”, ens porta a donar una importància estratègica a l'euroregió, al corredor mediterrani, a la puixança de les nostres set regions i al paper de força de xoc de Barcelona i la seva regió metropolitana. Catalunya sense Barcelona hagués tingut la mateixa sort que Occitània. Un país sense capital no és un país, és només un lloc per visitar.

Vull dedicar la darrera part de la meva intervenció a definir els que són, en la meva opinió, els reptes de futur que ens cal vèncer, no només per superar la crisi sinó per construir el país de primera que sempre hem desitjat.

1. Assegurar l'adequada dotació en infraestructures. Hi estem en camí, amb els recursos, els projectes i els consensos socials i territorials necessaris. Amb la necessitat d'assolir el traspàs de la gestió del servei de rodalies i regionals. Amb l'exigència d'acordar un nou model de gestió dels aeroports que possibiliti la presència determinant de la Generalitat en la gestió de l'aeroport de Barcelona-El Prat, i de forma encara més decisiva en la gestió dels aeroports de Girona, Reus i Sabadell. Amb l'esforç per potenciar els ports de Barcelona i Tarragona, els serveis

logístics i el transport de mercaderies. Amb una millora significativa dels sistemes de transport públic.

2. Consolidar un sistema educatiu de qualitat. Amb la futura Llei d'Educació de Catalunya, amb un nou impuls a la franja 0-3, amb una Universitat de qualitat capaç de vèncer el repte que suposa l'Espai Europeu d'Educació Superior, amb una nova formació professional adequada als nous temps i capaç també de proporcionar mecanismes de reciclatge ocupacional.

3. Ajudar l'emancipació dels joves i promoure el seu accés a un habitatge digne a preu assequible. En la línia de desenvolupar el Pacte per l'Habitatge, especialment pel que fa a l'habitatge protegit, l'habitatge de lloguer i l'habitatge concertat català.

4. Assegurar la plena integració dels immigrants, amb fluxos regulats, en igualtat de drets i deures. Assolint el Pacte Nacional per la Immigració. Renunciant a tota demagògia sobre aquest tema, presentant la immigració com a fenomen altament positiu si s'aborda des dels requisits de la regulació, la plena integració i la igualtat de drets i deures. Conscients que els canvis en els cicles econòmics modifiquen la capacitat d'absorció dels fluxos d'immigració, conscients de les especials necessitats educatives dels infants immigrants, compromesos a fer que el català esdevingui també una llengua d'integració.

5. Eradicar la pobresa. Sí, perquè hi ha encara al nostre país molta gent que està en una situació encara més precària que les persones que veuen perillar el seu lloc de treball però que podran acollir-se a diverses prestacions socials i estaran en situació de tornar a trobar feina. Una

societat incapaç d'eradicar la pobresa, no és una societat ni pròspera ni avançada.

6. Assegurar una xarxa de serveis socials de qualitat i garantir l'aplicació de la llei de la dependència. Amb més recursos, sí. Amb més professionals, sí. Però també amb el reconeixement i la valoració del voluntariat i del paper de les famílies en el suport a les persones dependents. I només citaré, perquè el tema requeriria d'un temps del que no dispo, l'atenció al fenomen de l'envelliment, les seves conseqüències econòmiques, socials, culturals i sociosanitàries.

7. Assegurar un subministrament energètic suficient, net i sostenible, i assegurar també un subministrament d'aigua en el conjunt del territori. A través de l'estalvi, l'ús eficient, la reutilització, les dessaladores i també amb la garantia de la interconnexió de xarxes. Per no haver-me d'estendre només faré referència a la importància que es va donar a aquesta qüestió en la trobada del govern català amb les empreses multinacionals organitzada a l'IESE.

8. Millorar la qualitat del nostre sistema de salut pública. Que és un bon sistema, però que s'està veient sotmès a una forta pressió demogràfica i a fortes exigències en termes d'atenció ràpida, d'atenció a noves malalties, de suport a malalts crònics, i de tractaments que requereixen l'ús intensiu de tecnologies avançades.

9. Contribuir al desenvolupament del món rural i a la lluita contra el canvi climàtic. Assegurant la puixança del sector agroalimentari i incorporant els criteris de sostenibilitat com a factors d'avaluació de l'eficàcia de les polítiques públiques.

10. Guanyar la batalla de la recerca, el desenvolupament i la innovació. Aprofitant els projectes que ja estan en marxa, afavorint la instal·lació de professionals de la recerca, ajudant les universitats en aquest camp, prioritzant els elements dinamitzadors de clústers empresarials en sectors tecnològicament avançats. El potencial de recerca biomèdica a Barcelona és més gran del que molts som conscients i l'hem d'eixamplar encara més.

Acabo. Crec haver descrit els canvis als que hem de fer front, la crisi a la que ens enfrontem i els reptes que ens cal vèncer per construir un paper de primera. Sóc ben conscient que aquests objectius no es poden assolir només des de la política. La seva definició i la seva implementació requereixen d'una societat activa i compromesa, exigent envers la política i les institucions, però capaç també de mobilitzar les seves energies. Vull agrair el Forum Nova Economia per permetre'm compartir aquestes idees amb tots vostès afavorint un diàleg del tot necessari.

Moltes gràcies.